

ԱՄԵՆ. Տ. ԵՍԱՅԻ ՊԱՏՐԻԱՐԺ ԵՐՈՒՍԱԴԵՄԻ

«Մեծաւ տխրութեամբ կը ծանուցանեմք թէ, Երուսաղիմայ Ս. Յակովբեան վանուց Միաբանութեան կողմէ երէկ իրիկուն յաղ-
գային Պատրիարքարան հասած հեռագիր մը ցաւօք կը գուժէ թէ
Երուսաղիմայ Պատրիարք Եսայի Սրբազան, հինգշաբթի առաւօտ,
29 Օգոստ. հանգեալ ի Տէր, ի խոր սուգ համակելով Միաբանու-
թիւնն և համայն ազգը:

«Հոգեւոյս հայրապետին այս տարաժամ վախճանն՝ որ ի վաղուց
նախատեսելի էր՝ իւր ծանուցեալ անբուժելի հիւանդութեան
պատճառաւ, դառն վիշտ կը պատճառէ համայն Հայ Ժողովր-
դեան, և կուգայ դառնութեամբ ընդ անոր արդէն վշտահար
սիրտը:

«Հոգեւոյս Սրբազանն 1818-ին ծնած էր Կեսարիոյ Թալաս գիւղին
մէջ, և 1818 ին Երուսաղէմ՝ յուխտ երթալով, միաբանութեան
անդամ գրուած և իւր նախորդ Հոգեւոյս Յովհաննէս Պատրիար-
քին աշակերտելով, սարկաւազ և փարզապետ ձեռնադրուած է:
Այս միջոցին Երուսաղիմայ թանգարանն, որ հաղարաւոր հա-
տորներէ զատ, 2700 թանկագին գրչագրերով ճոխացեալ է, կաղ-
մակերպած է յատուկ տումարի մէջ արձանագրելով զանոնք:
Նոյնպէս վանուց տպորանին տեսուչ կարգուելով, ճոխացուցած
և բարեկարգած է դայն: Երբ 1862-ին Յովհաննէս Պատրիարքը
վախճանուեցաւ, Եսայի փարզապետ Ուղունեան, որ ի տղայ տիոց
արհեստագործութեան մեծ յարմարութիւն ունէր, Եւրոպա ու-
ղեորուեցաւ լուսանկարչութեան և կալուանաձուլման արուեստ-
ները կատարելագործելու համար: Եւրոպայէն վերադարձին,
Պատրիարքական ընտրութեան առթիւ, «ներսէն զրուէն»-ի ծա-
նուցեալ խնդիր ծագեցաւ, և հուսկ ուրեմն Միաբանական ցանկն
ուղուելով, 1864-ին Երիւփ. Ժողովոյ կողմէ Երուսաղիմայ Պատրի-
արք ընտրուեցաւ Եսայի փարզապետ, որ Պօլիս գալով, յէջմիածին
գնաց եպիսկոպոս ձեռնադրուելու հոգեւոյս Մատթէոս Կաթողի-
կոսէն. էջմիածնէն վերադարձին, Սահմանադրութեան վերայ
ուխտեց և Երուսաղէմ վերադարձաւ յատուկ կանոնադրու-
թեամբ մը՝ զոր Երեսի. Ժողովը պատրաստած էր: 1866-ին Եգիպ-
տոս գնաց Երուսաղիմայ բռնաբարեալ կալուածոց խնդիրը կար-
գադրելու համար: Ս. Տեղեաց իրաւանց խընդիրը մեծ արիւն-

ութեամբ պաշտպանեց մերթ Լատինաց և մերթ Յունաց դէմ, և յաջողեցաւ Լատինաց արգելուլ մեր ազգային սեփականութիւնն եղող Գլխագրի խորանին վերայ պատարագել:

« Հոգելոյս Սրբազանն Երուսաղիմայ տարտուց բարձման Համար 1882-ին մայրաքաղաքս եկաւ, և 2—3 տարի ի զուր թափառելէ յետոյ, հիւանդացաւ և այս վիճակին մէջ էր որ Երուսաղէմ վերադարձաւ, երբ Ամեն. Յարութիւն Սրբազան Կ. Պօլսոյ Պատրիարք ընտրուեցաւ:

« Ետայի Սրբազան 21 տարի Պատրիարքական պաշտօն վարելէ և վանուց մէջ ազգի ազգի բարւոքումներ մոծանելէ յետոյ, վախճանեցաւ առանց մի մեծագոյն փափագանաց արժանանալու, այն է՝ Ա. Յակոբայ վանուց մեծաքանակ պարտուց բարձումը տեսնելու, որուն Համար այնքան աքնեցաւ: »

(Լոյս)

Ըստ սոյնորութեան՝ անցեալ Սեպտեմբեր ամսին Ա. Գէորգայ տօնի օրը կատարուեց Մայր Աթոռոյս ձեմարանի բացման 11-րդ տարեգարձը:

Ա. պատարագից յետոյ Մայր Աթոռոյս միաբանութիւնը ըստ իւրաքանչիւր աստիճանի եկեղեցական սպասուք թափօրով ուղղուեց դէպ ի ձեմարան՝ Աթոռոյս արտաքին՝ դէպ ի գիւղը տանող դարպասից: ձեմարանի աշակերտք զոյգ զոյգ յառաջընթաց էին թափօրին, նոցա հետևումէին երգեցիկների խումբը՝ « Քաջամարտիկ » շարականը երգելով: Թափօրը կանգ առաւ ձեմարանի հիւսիսային դրան առաջ, ուր Հանգուցեալ ի Տէր Գէորգ Գ. Կաթողիկոսին հոգեհանգիստ կատարելուց յետոյ, սկսուեց զպրոցական հանդէսը, իսկ հոգեւորական գասը և վաղարշապատու առաջաւորք կիսաբոլորակ շրջանով նստեցին իրանց յատկացեալ աթոռների վերայ՝ յաջմէ և յահեկէ Ամենապատիւ Տեղակալ Մկրտիչ Սրբազան Հօր: Գպրոցական հանգէսը բացուեց նորին Ամենապատիւ Սրբազնութեան հրամանաւ Արժ. Յուսիկ վարդապետի բերանացի ատենաբանութեամբ, որից յետոյ մէջ ընդ մէջ երգեցողութեամբ ի կողմանէ աշակերտաց երկու ուսանողներ ճառեր կարդացին: Ապա ձեմարանի Տեսուչ Մեծ. Պ. Նիկողայոս Խորովեան կարդաց ձեմարանի 1884/3 ուսումնական շրջանի